

Terres Catalanes

El periòdic de TOTS els Catalans

TRIMESTRAL

POTESTAS, NO VERITAS,
FACIT LEGEM

LA FORÇA, NO LA
VERITAT, FA LA LLEI

ANY IV N° 15
TARDOR 1974
PREU : 1,50 Franc
En Espanya : 25 ptes.

ABONAMENT ORDINARI : UN ANY
Estat Francès - Estat Espanyol - Altres Estats
1 Andorra 5,50 F 90 ptes. 8 Francs
Abonament de protector : LA VOLUNTAT
Canvi d'adreça : 2 F

Redacció — Administració
Carrer Sant Mateu, 2
66000 PERPINYA - Tel. 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 - MONTPELLIER

Publicitat :
Agència Havas
66000 PERPIGNAN
Téléfon : 34-84-61

EDITORIAL

El català que escrivim

Un distingit i erudit abonat rossellonès, fill de la primera vila catalana venint de França, se plany del català que escrivim en aqueixes pàgines, reprotxant-li que és un català, sinó espanyol, força espanyolitzat en el seu vocabulari, en la sintaxi i en l'ortografia. Reconeix que el català del Rosselló no és millor, sinó pitjor, d'influència francesa en el vocabulari, en la sintaxi i en l'ortografia, afegint que, circumstància agravant, a la influència francesa en qüestió, s'hi afegix una influència occitana, tant o més forta, ço que fa una mescla estranya de llenguatge de molt mal gust.

Partint del principi que només hi ha, només hi pot haver una sola i única llengua catalana per tots els països catalans, el nostre eminent correspondent afegeix que cal escollir. Ell, Rossellonès de naixença, escull el Principat; vol dir que reconeix que el parlar del Principat no solament no està tan influenciat com el parlar del Rosselló, sinó que, no havent-se deixat mai de parlar intensament com a llengua viva, ha continuat evolucionant gairebé com totes les grans llengües vives.

En efecte, cap Francès parla avui la llengua francesa com la parlaven els Francesos de l'Edat mitjana. Cap Castellà tampoc la castellana, etc... És normal, doncs, que la catalana hagi evolucionat en el mateix sentit i que el català parlat avui sigui un xic diferent del català de l'Edat mitjana.

Més, allà on el nostre amable correspondent no està d'acord és en el grau, en el percentatge, en la doble natura d'aquella evolució. Diu que no cal confondre l'evolució natural en qüestió amb l'utilització de mots, de formes i d'estils que són forasters a la nostra llengua, tant més forasters i inoportuns quan tenim, en català, els mots, les formes i els estils equivalents que ens dispensen d'emprar els forasters.

El nostre distingit lector acaba demanant — pels Nord-Catalans almenys — un xic de comprensió complementària de la part dels Sud-Catalans. Des d'ençà del tractat dels Pirineus, doncs ja més de tres cents anys, els Nord-Catalans han viscut aïllats de la gran massa dels Sud-Catalans. Poques èlites catalanes del Sud se varen preocupar de mantenir lligams lingüístics i culturals amb el Nord-Catalans separats; podem dir que varen ésser abandonats a ells mateixos, potser pel fet de llur petit nombre i, potser també, perquè formant part d'un Estat que tenia el gran prestigi d'haver fet la Revolució francesa, consideraven que els Catalans de França eren gent definitivament perduda per la gran família catalana.

Potser ve d'aquí l'origen del problema lingüístic entre Nord i Sud-Catalans. Els primers, essent tan pocs, varen viure aïllats i la llengua, en lloc d'evolucionar, s'anà deformant; els segons, gràcies a la gran massa, no sols varen poder conservar la llengua sinó que aquesta va evolucionar quasi normalment, com tot altra llengua vivent. De tal manera que, actualment, hi ha un desfasament evident entre el català de Barcelona i el de Perpinyà.

I és aquí que se situa el problema delicat: L'evolució d'una llengua és quelcom de lent; cal comptar no per anys sinó per segles. No se poden, en l'espai d'uns anys, fer saltar uns segles als Nord-Catalans. Cal deixar fer el temps i la multiplicació dels contactes entre uns i altres i així, a poc a poc, els Nord-Catalans ratraparan el retard evolutiu de llur parlar. Els Sud-Catalans han d'ajudar aquesta evolució no rebutjant res que sigui genuïnament català provinent de l'aport Nord-Català o d'altres països catalans i, al mateix temps, esportant del parlar oficial, tot allò que, manifestament, és d'influència forastera, ja sigui en el vocabulari, en la sintaxi o en l'ortografia.

MAISON CHARLES

M. LAPEBIE, successeur

8, rue Queya PERPIGNAN

TOUT LE MENAGER

RAYON CADEAUX

Mobilier de cuisine sur mesure

Cuisinière ROSIER-DE DIETRICH Four FAR Tél. 34.47.26

— 10 o/o sur les armoires de salle de bain

pierre balmain
au masculin

EXCLUSIVITÉ

FOURRURES PEAUX RETOURNÉES

PARDESSUS - CUIR

COSTUMES - MANTEAUX

IMPERMEABLES PULLS

CHEMISES CRAVATES

10, rue des Cardeurs

PERPIGNAN t° 34.48.55

EL NACIONALISME APOLITIC ES DE DRETA ?

Certs Catalans d'esquerra diuen que cal « polititzar » el problema català, que no pot anar sol (vegü's : que cal atenuar-lo amb una bona dosi de marxisme o d'anarquisme). El mateix Mao reconeix que, per a una nacionalitat oprimada, la primera tasca que s'imposa és la de combatre per la independència nacional.

La gran majoria de moviments nacionalistes són apolitics, per bé que de vegades adopten un programet mínim « perquè no sigui dit ». Dins les seves files hi ha gent de totes les tendències, com és ara l'IRA d'Irlanda.

La lluita antimeritista és, essencialment, apolítica, car només pugna per l'existència independent d'una nacionalitat oprimada, al marge de les ideologies socials o polítiques. Qui vol barrejar el nacionalisme amb les ideologies polítiques, apalvaga el nervi del moviment nacionalista. Per justes que siguin les ideologies no s'han de mesclar amb el patriotisme, car en surt un « poti-poti » eixorc sense suc ni bruc, mitja figa, mig raïm.

Es veritat que gent de dreta s'amaguen en actituds aparentment apolitics, sobretot a França i a Espanya. Però pels seus fets els coneixem i els fets determinen la realitat i no pas les paraules. El « Sinn Féin » és un bon exemple d'apoliticisme; per això no s'entretenen parlant de política ni d'assemblees plenàries, van directes al gra. Tampoc perdien el temps redactant proclames polítiques les seves accions parlen per si soles.

El nacionalisme català està completament polititzat i potser és el motiu de la seva passivitat. Cal despolititzar-lo totalment, retornar a les fonts

de la Unió Catalanista i de la Solidaritat Catalana. Retornar a les fonts vol dir no fer una acció com la del 1907, ans inspirar-nos-hi bo i vivint el present. Abans de polititzar als Catalans, CAL RECATALANITZAR-LOS, o sigui, revifar-los-hi LA CONSCIÈNCIA NACIONAL. La política ja la farem més tard, quan manem a casa nostra.

Hi ha Catalans que s'han superpolititzat abans de tenir una ferma consciència nacional; llavors no els tremola el pols d'anar a pactar amb la brava de Madrid o de París. Ells en diuen « progressistes » i, al capdevall, són espanyolistes o francistes; però amb més mala intenció, més murris, més falsos.

Avui, la consciència nacional catalana se manifesta :

1. en arrufar el nas a tot allò que ve de ponent o del nord, sigui del color que sigui, tant se val l'etiqueta;
 2. en considerar l'autodeterminació dels països catalans com un objectiu prioritari a tota acció política.
- En les grans tasques no s'admeten les desviacions ideològiques, ni els « dualismes ». El poble català només pot tenir un imperatiu :

La lliure disposició dels seus propis destins.

Juli Macip.

confiserie DAUNER

25, rue de l'Argenterie

PERPIGNAN

Tél. 34-46-77

tourrons

fruits confits

nougats

SES SPÉCIALITÉS CATALANES

ET RÉGIONALES

"expéditions tous pays"

Comunicació i Hemeroteca General
CEDOC

Antoni M. ALCOVER

UN BALEARIC QUE CALIA, SINO COMPRENDRE INTERPRETAR

S'ha parlat, s'ha escrit molt sobre Antoni M. Alcover, probablement més en mal que en bé. No s'ho mereixia; tenia moltes circumstàncies atenuants que els contemporanis que el tractaren no saberen prou bé interpretar. Només l'obra gegantina del seu diccionari, la seva enorme « calaixera » eren motius, més que suficients, per ésser condescendent amb un caràcter fet tot d'una peça com el seu.

Hom sap que aquesta mena de caràcters no saben fer res a mitges; són integristes en tot; no saben plegar-se, fan com l'acer, abans se trenquen.

Dien que restà infant, ingenu tota la seva vida. És possible; només els grans ingenus són genials. Doncs, Antoni M. Alcover era un home genial; genial, mes, tossut, intransigent fins a l'última conseqüència, fins a la ruptura amb tot aquells que no saberen, sinó comprendre'l, almenys interpretar-lo.

Amb el recul del temps sembla que la gran responsabilitat — en la ruptura entre Antoni M. Alcover i l'Institut d'Estudis Catalans — recaigui sobre els responsables de l'època que l'Institut tenia, almenys en la seva Secció filològica. Sabem que, arran d'aquella ruptura, Antoni M. Alcover decidí de canviar el nom del seu diccionari. Aquest — que fins aleshores s'havia intitulat « Diccionari de la llengua catalana » — passà a prendre el nom, sota el qual s'ha publicat, de « Diccionari català-valencià-balear ».

Naturalment que fou dolent aquesta reacció d'Antoni M. Alcover; fou pesant, anormal, confusionista. Mes, en un caràcter tan integrista com el seu, semblant reacció era previsible. Antoni M. Alcover era del tipus dels que passen de l'estima a l'odi, sense transició.

Que, a començaments de segle, un Balearic proclamés — amb la convicció i l'energia que li era pròpia — que la llengua catalana era, també, la llengua dels Valencians i dels Balearics, tenim ací una solemne declaració que no era moneda corrent aleshores. Que portés, fins a plasmar una tal afirmació, a volguer publicar un diccionari gegant de la llengua catalana, sense equivalent ni precedent; que se l'hanci, de cos i ànima a la realització d'aquella colossal obra, amb els mitjans primitius de qui mancava de formació especialitzada i d'economia adequada, heus ací un esforç que calia sostenir, aplaudir, col·laborar, comprendre, interpretar, transigir, suavitzar, i, en el pitjor dels casos, mal rompre.

No obstant, hi hagué ruptura; com a conseqüència d'ella, ara, el diccionari porta un nom que no vol dir res. En efecte, diccionari català-valencià-balear no vol dir res. Aquesta apel·lació seria correcta si se tractés de llengües diferents com, per exemple: Diccionari llatí-català-castellà. L'únic títol correcte era el primer: Diccionari de la llengua catalana.

Naturalment també que, els amics d'Antoni M. Alcover de la vetlla, esdevinguts enemics, tractaren de justificar llur actitud posant de relleu aquell caràcter tan difícil. Tenien, segurament, raó. Només hem conegut Antoni M. Alcover en fotografia i ja n'hem tingut prou per comprendre que era, efectivament, un caràcter molt enter, difícil de manejar, difícil de conviure, mes, a través de la seva fotografia, se

desprén, també, que se tracta d'un esperit abundant, en el si del qual bullia una pressió, una energia capaç dels més grans esforços pels seus centres d'interès. El centre d'interès màxim d'Antoni M. Alcover fou el seu diccionari; s'hi donà enterament, oposant-se a tot go que anés a l'encontre del seu objectiu.

Tenien, doncs, raó els seus detractors, des d'aquest punt de vista; mes no en tenien quan li reprotxaven la seva manca de formació. Aquest reprotxe és massa greu i massa injust. Antoni M. Alcover no tenia, efectivament, la formació d'un lingüista, d'un filòleg, d'un gramàtic. Si l'hagués tinguda — afegida al seu geni — hagués aparegut com un gegant al costat dels seus detractors. Emperò, el més injust, en aquest reprotxe, és, precisament, el reprotxe en si, car tothom sap que, aleshores — i encara ara — no totes les vocacions poden rebre la formació addient; hi havia i hi ha encara intel·ligències genials que no poden arribar a donar tota llur mesura perquè no han pogut seguir els estudis corresponents a llur vocació.

Una altra detracció que no honorava llurs autors era la de tractar-lo de manca de refinament de « pagès » (pejoratiu innoble car pagès fou la primera professió noble en el passat i ho hauria d'ésser encara avui).

Era natural que no fos un home refinat, distingit; era l'exponent normal del seu origen i del mitjà en el qual vivia. Com que el seu esperit genial el portà a canviar de mitjà ambiental, a entrar en esferes intel·lectuals elevades, aparegué en ell go que els seus detractors han titllat de manies persecutòries. Se pot bé creure que aqueixes manies existiren realment mes no foren altra cosa que el fruit de veure, per intuïció, que hom mancava de sinceritat envers ell.

Una de les coses que desaproven més en les actituds d'Antoni M. Alcover, és la de les seves preses de posició en el terreny polític. Era carlí i rebé subvencions del govern de Madrid. És que, per ell, com per tant d'altres, la fi justificava els mitjans? Fou germanòfil, a fons, durant la guerra mundial (la primera). És per què havia previst que els Aliats victoriosos no farien res de veritablement positiu i just pels pobles sotmesos? Si fou així cal admetre que la seva previsió era justa. Si a això hi afegim que els imperis centrals eren Estats a estructura federal i els dels Aliats a estructura unitària, per un esperit sense « nuances » com el d'Antoni M. Alcover, era fàcil de passar d'una actitud política a una altra.

Jaume Prats.

Una llibreria catalana
especialitzada a PERPINYA

El tres de bastos

Carrer Sant Mateu, 4

Tots els llibres catalans

Totes les revistes

Tots els discs

Llibres i revistes de les altres ètnies.

« Cap nació pot dir-se pobre
si per les lletres reneix;
poble que sa llengua cobra
se recobra a si mateix ».

PICHÒTA ISTÒRIA D'OC

I DEL ROSSELLO...

Reproduit de VIDA NOSTRA - Tolosa

Paul DEVY

DOCTEUR EN PHARMACIE

32, cours Lazarre Escarguel

PERPIGNAN

T. 34.21.42

Une innovation

Le portrait officiel du Président de la République en costume de ville

M. Giscard d'Estaing, Président de la République, a mis du temps avant de poser pour le portrait officiel de chef de l'Etat. Finalement, c'est fait, et d'une façon nouvelle.

En effet, ce n'est plus revêtu de l'habit, Légion d'Honneur, décor de bibliothèque, etc., que M. Giscard d'Estaing a été photographié. C'est, tout simplement, en costume de ville, cravate ordinaire, même un peu de travers, etc., et, toujours avec ses coquets cheveux longs de l'occiput remontant sur son crâne dégainé.

Ce changement, c'est peu de chose. Cependant, il est sympathique, en ce sens qu'il rompt avec les poses figées de ses prédécesseurs.

Mais, nous pensons que M. Giscard d'Estaing aurait pu faire mieux en matière d'innovation: Supprimer purement et simplement cette tradition en éconisant ainsi des sommes, sans doute fort importantes, nécessaires pour le tirage, l'encadrement et la distribution dans tous les lieux officiels de l'hexagone et d'outre-mer.

Voilà une économie non négligeable, une dépense devenue inutile à l'époque actuelle où l'audio-visuel et la presse tellement diversifiés, font apparaître l'image du Président de la République à peu près partout sans discontinuer. Par contre, à l'origine du portrait de chef de l'Etat était une disposition parfaitement normale.

AMIS LECTEURS,

lors de vos achats, donnez la
préférence à nos annonceurs

LLEGIU I PROTEGIU

**TERRES
CATALANES**

La
CATALANA
del
PETROLI

Carrer de la Muralla
POLLESTRES Tel. 36.70.46
Treball acurat

Escurament - Neteja
Entretien
Despanatge

de xemeneies, calderes i instal·lacions de calefacció central amb material i personal especialitzat i Hemeroteca

No manqueu pas de visitar

La Casa Pairal

Museu català d'arts i tradicions populars

El Castellet

Perpinyà

La llengua i la vida (bis)

Reformar és enriquir el llenguatge

La nostra darrera crònica ha aixecat crítiques i polèmiques. Hi ha hagut un lector (i amic) que ens ha transcrit, del Diccionari normatiu de Pompeu Fabra, l'extracte següent, referent a l'ús de la preposició PER :

« Seguida de la preposició a (per a) indica la destinació de l'objecte. Exemple : « Hi ha una carta (?) per al teu germà. Allò que nos vulguis per tu, no ho vulguis per als altres », etc... »

Tenim una gran reconeixença, una gran admiració per Pompeu Fabra, mes no una adoració. Féu molt i molt per la llengua catalana, mes no tot ço que féu fou tan perfecte que no mereixi millorament o reforma. Es continuant i millorant el seu esforç que l'honorarem més i millor.

Continuem creient que l'exemple fabrià, que ens transmet en nostre amable corresponent, no és correcte; doncs que hi hauria d'haver contracció en ambdós casos : « pel teu germà », « pels altres ».

Naturalment, la diferència ve de que hom ha volgut les equivalències de les preposicions per i para, par i pour del castellà i del francès respectivament. En català només n'hi ha una, per, mes té l'avantatge que se pot contractar amb el i els.

Durant anys i anys he aplicat, disciplinadament, les Normes arribant a la conclusió que hi ha reformes que enriquiran el llenguatge, d'altres el simplificaran, d'altres, en fi, faran desaparèixer certes guspires (latències) d'imperialisme lingüístic barceloní.

No és doncs, d'ara — per portar, exclusivament, l'aigua del molí de la revista illenca que comentàvem — que data, per mi, la necessitat de revisar qualsevol de les normes. Precisament ve a punt de transcriure l'essencial d'una col·laboració que valgu donar a la revista « Mal no morirem », d'Angulema, i publicada en el número de juny del 1969. Portava el títol :

TOT CONTINUANT FABRA...

« Mes, el fet de retre l'homenatge merescut a Pompeu Fabra, no ens ha de fer oblidar que quan aquest gran mestre morí no havia, naturalment, acabat la seva tasca, perquè si els homes passen, la llengua resta i evoluciona amb aquests. Cal, doncs, caldrà que d'altres Pompeu Fabra prenguin la seva gloriosa successió i que treballin com ho féu ell, sense abandonar mai, com deia ell mateix : « la tasca ni l'esperança ». Cal que, continuant la seva obra, es prossegueixi el procés d'universalització de la parla al con-

junt dels països catalans, prenent, acceptant de cadascun d'ells, el millor del que saberen guardar, tant sigui de la llengua parlada com de l'escripta. Car, cadascun dels diversos països catalans ha sabut conservar tresors purs del català, parlat i escrit, que d'altres han perdut per causes diverses, les més vegades per la influència de la llengua estatal i de les imposicions polític-administratives d'aquests estats.

« En aquest acte de purificació de la llengua cal que els Catalans de la Catalunya Vella no siguin els darrers sinó els primers, puix que els castellanismes, els barbarismes i altres alienacions són nombrosíssims. Mentre els Catalans de la Catalunya Vella no hagin bé escombrat davant de llur porta, no podran pas dir als altres Catalans de la Catalunya Vella, mes ara integrats a l'estat francès, que llur parlar està ple de francesades, car si bé això és cert, al sud del Pirineu hi ha una gran tasca per fer a fi de purificar la llengua parlada i, fins i tot, escrita.

« Cap repotxe no es pot adreçar, tampoc, als Catalans de la Catalunya Nova, que siguin peninsulars com els Valencians o insulars com els Balearics. Aquest ciutadans, com el inloens en l'estat francès tenen, fins i tot, circumstàncies molt més atenuants que els Catalans que se'n diu del Principat. Car, si bé, a uns i altres, ens han fet ignorar la nostra pròpia història, almenys, als del Principat els hi conservaren el nom de Catalunya. Sabien, doncs, instintivament, que eren Catalans, mentre que el ciutadans de la Catalunya Nova (València i Balears) i els de les comarques incloses a l'estat francès (Rosselló, Cerdanya, Vallespir, Conflent i Capcir) se'ls li donà una denominació oficial on l'antic nom de Catalunya desaparegué ».

...FAREM ENCARA FABRISME

Hi ha ja d'altres Pompeus Fabra, mes l'obra gegantina del primer inlèix els seus deixebles i successors. Que no tinguin por de manifestar-se car un nou enriquiment de la llengua en resultarà. En resulta ja puix que el seu admirable diccionari se va enriquir d'un temps ençà.

Lein deia que, depurant-se, un partit polític se reforça. Per una llengua és igual. I per la catalana és més veritat encara.

Ah !... si haguéssim pogut tenir sempre, sense cap impediment, una acadèmia de la llengua catalana !...

R. B.

Andorra, reducte de la catalanitat?

Qui la consideri un reducte nostrat ha de pensar que ja començat a ésser expugnat per l'espanyolisme.

ELS FETS : A Andorra hi ha nens nats al país que no parlen català. Aquest fet fastigós mal no s'havia produït a les Valls. Si les autoritats catalanes d'Andorra persisteixen en no voler gastar-se un ral en fer l'escola catalana, no s'han d'estranyar que el país s'estrangeritzi, s'espanyolitzi més concretament.

Andorra és el país català que més fàcil li és endegar una escola catalana, dins la qual es cultivi l'esperit nacional català i en surti un jovent normal i sense complexos d'inferioritat. Cal ser molt ruc per a no llucar la transcendència d'aquest problema.

Els Catalans d'Andorra no han estat capaços ni de crear una emissora de ràdio catalana prou potent perquè arribi fins a Guardamar. L'empresa no fóra cara per al pressupost andorrà ; però com no dona diners, no es fa. Així i tot no hi ha Català exempt de culpa.

COLONIALISTES I RACISTES

A Andorra també hi ha 28 Indis hostils a tot allà català. Tenen un regitell de botigues on no admeten cap treballador que no sigui indi. Serà per pagar-lli més poc que als Andalusos ?

Aquests Indis, ja han tingut més d'una topada amb clients catalans, on han manifestat que no « entenen » ni volen parlar català, només parlen anglès i espanyol. Hom se'n fa creus de com els Indis han pres partit en el plei hispano-català, contra el nostre poble ; hom se pregunta quin mal els hem fet per a ésser tan aferrissadament anticatalans, rivalitzant amb els Espanyols.

UNA GRAN RESPONSABILITAT

Però, tornant a l'ensenyament, aquest fet de l'espanyolització de certs joves « andorrans » ens ha de fer meditar, que això encara té remei. Mes si passa massa temps, el català arribarà a regular fins esdevindrà l'idioma d'estar per casa a Andorra, o sigui,

A un Castellà, a un Francès

No'm preguntis per què, però l'estimo de cor la meua llengua ; no ho preguntis en va ; sols puc respondre't « l'estimo perquè sí, perquè és la meua »

L'estimo perquè sí ; perquè eixa parla és la parla mateixa que al so d'una non-non la més formosa bressà amorosament ma son primera.

L'estimo de tot cor per catalana ; l'estimo perquè en ella la rondalla primera em contà l'àvia un capvespre d'estiu mentre el sol queia.

L'estimo de tot cor, perquè al descloure's l'exquisida poncella de mos vint anys, aquell sublim « l'estimo » va dictar-me l'amor en eixa llengua.

L'estimo de tot cor perquè la parlen els meus amics de sempre, els que ploren amb mi i amb mi riuen, els que'm criden avant !, i avant m'empenyen.

L'estimo de tot cor, perquè cigales i espigues i roselles, i els rossinyols i el mar i el cel i l'aire, sos grans secrets en català me revelen.

L'estimo de tot cor perquè no en trobo de més franca i més bella... l'm preguntes per què ? I això preguntes ? L'estimo perquè sí, perquè és la meua.

Apel·les Mestres.

charcuterie de Cerdagne

12 bis, rue Pierre Letranc PERPIGNAN T. 34.56.37

Maison J. PALAU

Aux fins gourmets, la Charcuterie de Cerdagne offre : JAMBONS, SAUCISSONS & PATÉS

Spécialité de jambons & saucissons pur porc du pays

CARNET DE DOL

Pere Cadena

La barba blanca, el pit malalt, el cor fatigat, mes l'esperit jove, ple d'esperança i d'entusiasme com a vint anys.

Era així en Pere Cadena ; era així l'amic ; era així l'artista. Un artista que perdé Catalunya i ganyà França. Una consciència, testimoni del seu temps, d'una època, d'un país que havia sempre honorat i que el país s'honorava i s'honorarà d'un tal fill.

Se n'ha anat com havia vingut : inapercebudament, sense destorbar

ningú ; ni aquells que calia ; ni aquells que s'haguessin volgut destorbar per poder-li dir : Present amic, present company, present germà !

Oh ! emperò, si has reeixit la teua discreta sortida, no reeixiràs el teu oblit.

Primerament perquè, pels que l'estimaven de debò, no has conseguit traspasar inapercebut. La modestia no és prou per fer-se ignorar ; te coneixiem, l'estimàvem, sabíem tot ço que valies i sentim que t'en hagin anat massa d'hora.

Segonament perquè d'altres te coneixaren encara, a través la teua pintura, a través la teua ceràmica. I veuran que tenies un cor d'on vessava una bondat que només les grans ànimes saben fer brollar.

que li espera la mateixa fi que al Principat de Catalunya, Iles Balears i País Valencià.

Si això passa a Andorra serà, exclusivament, culpa dels Catalans d'Andorra, dels Andorrans, ben nostra serà, car tot Català, en el fons, n'és responsable.

L'únic atenuant vàlid dels Andorrans és que els altres Catalans els exigim allò que nosaltres no tenim pulmons d'assolir, o sigui, que exigim a Andorra, que té 20.000 habitants, que faci el que 8 milions de Catalans no som capaços de fer. Les coses allà on s'aguen !

UN TERANNA CATASTROFIC

Dissortadament, tot fa suposar que les autoritats andorranes continuaran amb els seus trets en negligir l'ensenyament català. Per a elles, el que compta és fer diners. Els Andorrans són uns Catalans elevats a la sisena potència. L'enemic més ferotge que té els Països Catalans, no són els Estats espanyol i francès, ans el nostre pro-

pi tarannà fenici, roí, mesquí, senyor Esteve, curt de gambals i egoista, quan es tracta de donar-nos, de lluitar-nos a les nostres coses, no som capaços ni de defensar-nos.

Aquest nens andorrans, si no aprenen el català és perquè els col·legis d'Andorra no s'ensenyen prou el català ; perquè llurs pares com són espanyols, parlen espanyol als fills, perquè els Catalans que sovintegen no els parlen català ; la televisió, la ràdio i la premsa, fan la resta.

Resultat : pesa més la influència espanyola que no pas la catalana i en conseqüència no parlen català, per bé que entenen. Que quedi ben clar que ells no són responsables, són el trist resultat de la nostra claudicació de cada dia, de la nostra covardia, de la nostra negligència.

Si Omnim Cultural no fa la tan esperada escola catalana a Andorra, no la farà pas el govern andorrà. Continuen fent « calés », nois !

Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General
Lluís Carbonell
CEDOC

L'OCCITANIE en péril de mort

Considérant que le « péril de mort » pour l'Occitanie est, en tous points, valable pour le Roussillon, nous reproduisons, intégralement, l'excellente étude de notre illustre collaborateur occitan.

L'Occitanie, à la « Belle Époque », était loin de resplendir comme au temps des troubadours et de l'art roman, des communes libres, des consuls et des capitouls, des diètes et des États autonomes ; néanmoins, elle avait surmonté ses épreuves et retrouvé une relative prospérité.

C'est la guerre de 1914-1918 qui bouleversa tout. D'abord, il y eut des pertes en vies humaines particulièrement lourdes parmi les agriculteurs ; très rares furent ceux d'entre eux qui échappèrent au front pour aller travailler dans les usines de l'arrière. Or nos régions occitanes étaient surtout agricoles. C'est tout dire...

Ensuite, il y eut les élections de 1919 qui amenèrent au Parlement une majorité nouvelle : Paris et le Bassin parisien, renforcés des nouveaux élus alsaciens et mosellans, reprirent l'avantage sur les notables devenus désormais minoritaires. Depuis lors, notre situation n'a changé que pour empirer : quelles qu'aient été et que soient les majorités au pouvoir (de droite, du centre ou de gauche) nous restons minoritaires en tant que « Occitans ». C'est la fin fait capital.

En 1926, le gouvernement supprima les arrondissements les moins peuplés ou qu'il estimait en surnombre ; ainsi l'Aveyron perdit Espalion et Saint-Affrique ; le Cantal, Murat ; la Lozère, Marjols ; la Creuse, Bourgneuf et Bouscay ; la Haute-Vienne, Saint-Yrieix ; la Dordogne, Ribérac ; la Gironde, Bazas et La Réole, remplacés par Langon ; les Landes, Saint-Sever ; les Basses-Pyrénées, Mauléon et Orthez ; le Tarn-et-Garonne, Moissac ; le Tarn, Gaillac et Lavaur ; le Gers, Lectoure et Lombez ; la Haute-Garonne, Villefranche-de-Lauragais, etc., etc. Ces suppressions furent plus nombreuses au sud qu'au nord de la Loire parce que nos départements étaient déjà relativement moins peuplés : déséquilibre qui n'a fait que s'aggraver depuis lors par suite de l'émigration de nos jeunes vers Paris, l'est et même le nord, plus industrialisés, plus commerçants et donc plus attractifs. Autant de sous-préfectures supprimées, à peu près autant de sièges parlementaires perdus pour nous.

Un peu plus tard une loi répartit les sièges de sénateurs et de députés au prorata de la population, d'où une nouvelle réduction du nombre de nos représentants. Ainsi l'Aveyron descendit de 7 à 3 députés ; le Cantal de 4 à 2 ; la Corrèze de 5 à 3 ; le Puy-de-Dôme de 7 à 5, etc. - Mon département, le Lot, qui élisait avant 1914 3 sénateurs et 3 députés, n'élit plus qu'un seul sénateur et 2 députés ; il a donc perdu la moitié de sa représentation et, par conséquent, la moitié de son « poids officiel ». Ce sont surtout les départements occitans qui ont fait et font encore les frais de telles compressions parce qu'ils sont « en perte de vitesse » de plus en plus accélérée, par la faute de la centralisation administrative et par suite de la concentration économique que le

pouvoir et les grandes affaires, installés à Paris, persistent à nous imposer — à notre détriment, mais aussi à celui des Parisiens à qui la pléthore inflige ce rythme infernal de vie qu'un humoriste a résumé par ces mots : « dodo, métro, boulot »...

De 1914 à 1973, l'Occitanie a perdu 64 sièges de députés ! Cependant, le Nord a conservé ses 23 sièges ; le Pas-de-Calais ses 14 et la Seine a vu porter le nombre des siens de 54 à 61... Dans de telles conditions, la lutte est devenue par trop inégale. Nous sommes toujours vaincus d'avance... quel que soit le parti dominant ! Ce n'est pas la faute des partis, comme certains le croient et le disent : c'est la faute du « système » hérité de la monarchie absolue, des Jacobins et de Napoléon.

Vers 1926, sous prétexte d'économies budgétaires on déclassa des rivières telles que la Dordogne en amont de Tulle (près de Bergerac), le Lot, le Tarn, la Baise, etc., inaugurant la méthode de « rentabilité » en vertu de laquelle on supprime tout service public non rentable. Singulière façon de ranimer une économie languissante... Ah ! si l'on supprimait tous les services qui ne rapportent rien ou qui sont déficitaires, combien en resterait-il, en fin de compte ?

En vertu de cette « méthode », on ferme nos voies ferrées secondaires, alors que nos routes sont de plus en plus embouteillées ; on ferme les écoles de nos petites communes et on « ramasse » nos enfants sur le bord des chemins, par toutes les intempéries, comme du bétail ; on supprime des justices de paix et même des tribunaux de Grande Instance, et l'on contraint nos gens à parcourir jusqu'à 100 kms pour aller plaider ou répondre aux Mais on ne supprime guère de perceptions... citations dont ils sont les « objets »...

Auvergnats, Limousins, Quercinois, Rouergats, Gascons, Catalans, Languedociens, Provençaux !

Si nous ne réagissons pas avec vigueur par tous les moyens dont nous disposons, dans trente ans nous serons à jamais effacés de la carte du monde, comme les Chaldéens, les Assyriens, les Étrusques, les Astèques ou les Mayas. Seuls quelques archéologues à lunettes philosophent sur notre lamentable destin.

Et que dire de la manière dont on nous prend « gratis » l'électricité de notre Massif Central, de nos Alpes, de nos Pyrénées ? Notre gaz de Lacq ? Notre pétrole d'Aquitaine, notre bauxite de Languedoc et de Provence, notre uranium de Limousin ?

Parfois, de braves contradicteurs m'objectent naïvement : « Mais cela ne sort pas de France ». A quoi je réponds : « Vous avez, je suppose, un portefeuille bien garni. Je vous le « pique » et le fourre dans ma poche. Vous protestez ? Pourquoi donc ? Est-il sorti de France ? »

Quant à notre langue occitane, elle subit un matraquage affreux. Certes, grâce à la connivence de mes amis P.-L. Berthaud et Vincent Aurio, nous avons pu faire voter la « Loi Deixonne » qui autorise l'enseignement officiel facultatif du basque, du breton, du catalan et de l'occitan. Mais qu'est-ce qu'une heure facultative par semaine face au déferlement du français obligatoire et du « franglais » usuel ?

Les formalités administratives de plus en plus nombreuses, les cinémas parlants, les disques, les émissions de radio et de télévision, la publicité multiforme, obsédante, et les offices religieux... Tout concourt à nous détruire.

Pourquoi nous refuse-t-on des programmes scolaires plus généreux et — malgré les avis favorables de la « Commission du Choix des Textes et des Émissions » — des émissions hebdomadaires à la Radio et à la Télé de l'ORTF en langue occitane ? En Belgique, on émet bien en français et en flamand ; en Suisse, en allemand, en français, en italien et en romanche. L'occitan est plus mal traité que l'arabe, lequel compte parmi les six langues admises, après le français, à tous les examens et concours officiels.

Il paraît que, « en haut lieu », certains dirigeants redoutent qu'une telle ouverture aux minoritaires que nous sommes ne favorise le séparatisme. Quelle aberration ! Quel renversement total des effets et des causes. Ne voit-on donc pas que le séparatisme — comme le divorce — est une solution de désespoir ? Divorce-t-on ? Se sépare-t-on quand on s'entend bien, quand les uns et les autres — au lieu de se déchirer, de s'exploiter, de s'entre-détruire — s'efforcent de se comprendre, de s'entraider, de s'aimer...

La France sera bien avancée si, par sa politique, elle fait périr l'Occitanie d'innation, de consommation, et la vide de ses autochtones qui seront fatalement remplacés par des Hollandais, des Portugais, des Italiens, des Espagnols, des Nord-Africains, des Turcs et divers Asiatiques, etc., qui seront autrement difficiles à manipuler que nous, paisibles Occitans ! De beaux conflits internes en perspective avec des minorités ethniques aussi coriaces !... Jadis, l'Empire romain d'Occident a « crevé » d'une pléthore d'étrangers et d'une indigestion de barbares... Un tel exemple ne suffira-t-il pas à ouvrir les yeux des plus entêtés ?

Jean BONNAFOUS.

ENTORN d'un BITLLET de BANCA

ES UN HOMENATGE O UN ENTERRAMENT DE PRIMERA CLASSE ?

El govern espanyol va decidir d'autoritzar el Banc d'Espanya a emetre una sèrie de bitllets de 500 pessetes portant, en l'anvers, el retrat del gran poeta de llengua catalana Jacint Verdaguer i, en el revers, una vista panoràmica del Canigó amb el vilatge de Vermet al peu.

En aquesta breu descripció apareixen dues anomalies importants : un gran poeta català en un bitllet de banc espanyol, per una banda i, per l'altra, un vilatge i una muntanya de terra catalana mes, administrativament, francesa.

A primera vista això té tot l'aire d'un acte de panespanyolisme imperialista, a través d'un poeta, d'una muntanya i d'un vilatge catalans, i, circumstància complementària, el poeta en qüestió, Jacint Verdaguer, no hi és representat sota la condició social amb la qual passà a la història, és a dir, vestit de capellà, sinó que hi apareix abans d'esdevenir-ne, és a dir, vestit i cotat a la catalana, amb barretina i tot.

Servir-se del catalanisme, del pan-catalanisme inclús, per fer panespanyolisme i imperialisme, heus aquí una argüència, almenys, original. Potser massa original inclús per tal de que pugui ésser « empassada » amb simpatia pels Catalans.

Mes, el més curiós és l'absència de reacció oficial del govern francès admetent, sense protestar, que una contrada, administrativament francesa, pugui figurar en un bitllet de banca estranger, prenent així, indirectament, acte reivindicatiu d'una terra dependent de l'Estat francès.

Tot això és tant més sorprenent quan Francescos i Espanyols saben ben bé que, si l'États dels Catalans, d'ambdues bandes del Pirineu, veu amb bons ulls, una regió catalana en l'Europa de demà, no estària mal d'acord per fer el joc de l'imperialisme espanyol a través un groller pan-catalanisme d'opere.

I més encara, pel que fa referència als Nords Catalans els quals no en volen saber res de l'Estat espanyol. Sabem, en efecte, que l'Estat francès no els dona la llibertat i l'autonomia administrativa que voldrien, mes per caure en pitjor no val la pena.

Una mentida per omissió

Després del bitllet de banca heus ací el segell de correus. Volem parlar d'un segell de correus, de set pessetes, emès en commemoració del 5è centari de la Impremta a Espanya.

L'obra, reproduïda en el segell en qüestió, no és una obra escrita en llengua castellana, sinó escrita en llengua catalana. Hi ha, doncs, apropiació, en honor i prestigi de la llengua castellana, d'un gloriós tresor de la llengua catalana.

Et fet d'imprimir, sota la reproducció : « Libro de los sueños. - Valencia », és deshonest car aquesta legenda tendeix a fer creure que el llibre fou escrit en castellà quan, en realitat, fou escrit en català, com ho atesta la portada del llibre reproduït, en la qual se llegeix, ben bé, el veritable títol del llibre : « Lo sompni de Johan Johan ».

Si el primer llibre imprès a la península Ibèrica no ho fou en llengua castellana, com ho deïem en el nostre número anterior, ningú hi pot fer res avui. Si aquest segon llibre (1), escollit per la « Fàbrica nacional de moneda y timbre », per commemorar l'esdeveniment, tampoc està escrit en llengua castellana sinó, igualment, en llengua catalana, ningú i pot res avui. Cal, simplement, reconèixer que fa cinc cents anys, els Catalans en general i els Valencians en particular, estaven a la capdavantera del progrés i de la cultura ; València, esperitualmente i intel·lectualment, era més important que Madrid o Toledo i, fins i tot, més que Barcelona. Per què negar-ho ? A cadascú la seva glòria.

Jaume Prats.

(1) Hom no podia, evidentment, apropiat-se del primer puix que l'homenatge havia ja estat fet pels països de parla catalana.

Es, per altra banda, la precipitació per neutralitzar aquest homenatge, que ha fet fer l'errada monumental d'imprimir : 1973-1974 en lloc de 1474-1974 ?

I Hemeroteca General
CEDOC

Entreprise **TUBAU** bâtiment

19, rue, Grande de la Monnaie

PERPIGNAN

Tél. 34.25.88

*Crec a la llum del dia, a l'amor de ma mare
a la cançó del rabadà sus del serrat,
a l'humil pa de segle, en el pobre teulat,
al clavell de pastor i les fonts d'aigua clara.*

credo vell i
sempre nou

*I crec a la mar blava, a l'infinit del cel,
a l'estiu ple de sol, de perfums i de força,
al castanyer que pensa i viu sota l'escorça,
a l'abella que sap el secret de la mel.*

de Joan Amade

*Crec a l'estela, a la maduixa bosquetana,
al plany enyoradís de l'innocent tudó
a les Alberes, a la glòria, Canigó,
a la bellesa de la terra catalana !...*

Presidents d'amicals, desocietats
esportives, culturals, folkloriques
casals, omnis, cases de joves,
inviteu els vostres socis, adhe-
rents, a llegir i protegir

"TERRES CATALANES"

**Josep
DELONCLE
APOTECARI**

Carrer d'en Llucià, 2

PERPINYA

Conèixer el País

Certament que nos és pas fàcil, sobretot si hom es deixa endur per les aparicions. Ja que, de qualsevol cosa que arriba als nostres sentits, cal copsar-ne l'arrel, que és com dir la procedència, i fins i tot la motivació, allò que fa que sigui així i no d'una altra manera.

Es clar que no tothom té el nas prou fi o el cap prou despert per a superar unes determinades concepcions, més o menys preconcebudes, sobre la identitat real de cada cosa. Per altra banda, guiat per la superficialitat d'unes primeres percepcions, com són els retalls informadors o publicitaris, les publicacions que figuren als quioscos o els sons sintonitzats amb l'aparell de ràdio o amb el televisor, qui pot avenir-se a la idea que el llenguatge que s'hi empra no respon a l'expressió genuïna del lloc on hom es troba?

Això és el que sol passar a les nostres terres, que anomenem Països Catalans, sotmeses, entre altres coses, a una allau dominadora i alienant que en desfigura expressament la seva imatge.

De fa molts anys, i « si us plau, per força » o bé per a no degradar-se en l'opinió dels qui s'atribueixen el predomini, ens trobem que la nostra parla, que és l'expressió viva i espontània de la nostra essència — lligada, per tant, al nostre passat històric i al nostre esdevenir, — és motiu d'acusació o de bafa, sobretot si en defenssem la seva vigència i no en permetem l'arraconament a la intimitat de la llar o a la intrascendència conceptual.

Mentrestant, tot allò que pot ser el testimoni del nostre ésser col·lectiu en les seves etapes més ufanes, és assimilat indiscriminadament per tal d'engruixir patrimonis catalogats com a superiors i, per tant, dignes de tota preponderància.

Però és que cal ser orb per a no adonar-se que la nostra llengua no és tan sols col·loquial, que la nostra terra va produint els seus fruits, i que els seus homes més conscients, que no són pas pocs — qui en mitiga el resò —, fan de la seva llengua el mitjà d'expressió de les més elevades disquisicions intel·lectuals i de les tècniques actuals de la civilització i d'estudi. És en català també que s'expressen els nostres poetes, copsadors i blasfemadors de l'esperit en la seva subtilitat més pregonosa o en el seu refrec amb la crua realitat.

I és que, a part les ideologies i tendències, o malgrat les inquietuds de caire constructural, plana pertot, en la nostra àmplia i diversificada terra, un mateix sentir, més o menys desvetllat. O és que, si ens entenem de paraula, és gràcies a imposicions o convencionalismes i no per raons d'identitat?

Moltes són les causes, si bé algunes col·lectives, de la nostra condició actual. Però per damunt de tot, o en el fons, resta l'home i la seva voluntat, i un futur esperançador, sempre i quan cadascú, i tots alhora, ens sapiguem desprendre amb valentia del llast de tanta bestiesa, i encetar camins d'autèntica responsabilitat. Perquè si bé és parlar que la gent s'arriba a entendre, és actuant sense defallença i honestament que hom pot albirar, tard o d'hora, els fruits concrets d'un nou esclat.

Oleguer Cantarell.

Pour votre retraite
en Pays Catalan

Visitez nos réalisations

ifac

3, avenue Général de Gaulle
66200 ELNE Tél. 37.23.10

12, rue Pache
75011 PARIS XIe

Documentation sur demande

BAISSE 5 %

Est-ce sérieux de promouvoir une telle campagne alors qu'en même temps le Gouvernement double prix d'un affranchissement postal et augmente l'autre de 37,50 % ?

Cela concerne le grand public, le pays tout entier, mais, tous les autres tarifs postaux ont subi des augmentations équivalentes, donc, sans commune mesure avec l'inflation officielle.

Compte tenu du pourcentage élevé des augmentations de base, les hausses dans les affranchissements autres que la lettre ordinaire, deviennent catastrophiques pour les activités qui ont recours à ce genre de service postal. Notre publication par exemple, parmi beaucoup d'autres, dans secteurs très variés de l'activité nationale.

Si les intentions du Gouvernement étaient vraiment bonnes et, surtout, efficaces, il n'aurait pas de la sorte : il mènerait une chasse implacable aux augmentations surabieuses qui se sont produites ces temps derniers. Il faudrait, en effet, entreprendre une révision énergique de quelques augmentations scandaleuses.

L'occasion du pétrole a été merveilleuse, pour certains grands groupes d'intérêts, pour de moins grands et, même, pour de petits commerces et entreprises qui ont réalisé des superbenéfices immoraux.

L'ESCUT DE CATALUNYA

En la que Sant Jordi empunya, senyera de color blanc, hi ha l'escut de Catalunya amb quatre barres de sang.

D'aquestes barres la història està escrita en lletres d'or, per saber-la de memòria i gravar-la en nostre cor.

Essent Carles rei de França i senyor dels Catalans, entraren, folls de venjança, en ses terres els Normands.

Per sostenir sa corona demana el rei socors al comte de Barcelona, al valent Jofre, el Pelós.

Al saber la nova empunya el comte l'arma i l'escut i s'enduïu tot Catalunya cap a França resolt.

Així que a França arribava amb la flor dels Catalans, el rei Carles reclusa atropellat pels Normands.

I llançant-s'hi de seguida el brau Jofre amb ses valents, va deturar l'envestida dels Normands forts i potents.

Mes, quan vençut reclusa l'enemic rostoll avall, un llançó al pit se li clava i el fa caure del cavall.

Dintre una tenda els de França, ferit al comte han entrat, posant-li al capçal la llança i l'escut al seu costat.

I a l'entrar a dur-li la nova de que els Normands han perdut, veu el rei al comte jove mirant trist el seu escut.

— Si a vós devem la victòria, per què al rei trist vos mostreu ? Si voleu honors i glòria, comte Jofre demaneu.

Des d'avui, de vostra terra, sereu comte independent ; sereu mon company en guerra i en pau l'amic més prudent.

— Grans mercès al rei de França — li respon Jofre, el Pelós — no'm reca, no, el cop de llança que dessagna tot mon cos.

Lo que'm reca i cor-mel·liga, és veure l'is mon escut, sense cap blasó que diga els honors que he merescut.

Llavors el rei, de seguida, s'acostà al llit del valent, xopà els dits en sa ferida i així li diu dolçament :

— Amb sang del cor a la guerra haveu guanyat el blasó ; quan torneu a vostra terra, brodeu-lo en vostre pendó.

I passant quatre ditades del brau Jofre en l'escut blanc, hi deixava senyalades les quatre barres de sang !

Lluís COMPANYYS Joan COMORERA

PRESIDENT de la GENERALITAT de CATALUNYA

MINISTRE D'ECONOMIA
DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

« Je ne crois qu'aux témoins qui se font tuer ».

ELS LLIBRES

HISTORIA DE "LA VANGUARDIA" O AUTOJUSTIFICACIO DE GAZIEL

Diguem, tot seguit, que les Edicions catalanes de París no havien, al nostre entendre, de publicar l'obra d'en Gaziel, « Història de La Vanguardia ». No ho havien d'haver fet per una qüestió de principi.

Un Català, com l'autor que, cap-al-tard de la seva existència retorna, més o menys sincerament — creiem que sincerament — a la seva veritable pàtria, Catalunya, és, efectivament, força lloable. Mes, un home del seu origen, fomació i intel·ligència, no havia d'haver tingut necessitat de la vellesa per retornar, car no n'havia d'haver sortit mai.

El que havia d'haver sortit és de « La Vanguardia » o, almenys, tenir una actitud tan digna com la d'en Miquel dels Sants Oliver. La d'en Gaziel, tot i descrivint-la ell mateix, doncs « enjolliva », és lluny d'exhalar la dignitat i l'enteresa de la del que diu ésser el seu mestre : Miquel dels Sants Oliver.

Mes, al cap i a la fi, podríem admetre la seva autojustificació si no hi haguessin una qüestió de principi, essencial : En Gaziel diu que no prengué partit per cap dels dos bàndols de la guerra civil i els posa ambdós en el mateix paner. És això l'imperdonable en la seva actitud. Si no volia prendre partit (era el seu dret) tenia, tanmateix, l'obligació moral de fer la diferència essencial dels dos bàndols : En un, amb totes les errades, injustícies i crims, hi havia el dret ; en l'altre la força. Els excessos, els crims del primer tenen circumstàncies atenuants que els responsables dels excessos i crims de l'altre no podran mai al·legar.

L'actitud d'Unamuno sí que fou digníssima : des del començament no podia estar d'acord amb els excessos, els crims del bàndol republicà, mes tampoc amb els del bàndol franquista, i tingué el coratge de dir-ho a la cara mateix dels que de la força n'han fet dret.

RAMON GODO, EL MES REPUGNANT DELS RENEGATS A LA SEVA PATRIA

En quant a la història de « La Vanguardia », pròpiament dita, sentim que en Ramon Godó — el seu absolut i dictatorial propietari — no visqui ja, per tenir el plaer d'escopir-li a la cara.

En efecte, no mereix millor tractament un ésser tan indigne, tan mal nascut, moralment parlant, tan abjecte, tan desagraït per la terra que el féu nàixer. Encara que la seva mare era Basca això no excusa el seu ferotge anticatalanisme, tant més quan sabem que les mares basques posen fills al món els quals, generalment, no reneuen mai llur veritable pàtria.

Emperò, la família ascendent d'en Ramon Godó era de pur origen cata-

là : d'Igualada ; és a dir que, ètnicament parlant, no podia renegar els seus orígens, no podia renegar la terra catalana la qual, a més a més, li havia permès d'enriquir-se fabulosament. En canvi, renegà Catalunya de la manera més total, més absoluta que se pugui imaginar.

LA NOCIO DE TERRA NATIUA, FENOMEN UNIVERSAL

La noció de pàtria, de terra natia, de territori específic, és una noció pròpia a tots els éssers animats ; cadascuna la defensa acarnissadament dins el marc propi a la seva espècie. En l'home, aquesta noció de pàtria, ha estat corrompuda per la noció d'estat, d'imperi, de dominació. Mes, en general, la traïció a la veritable pàtria, és a dir a la família ètnica d'on som exigits, és raríssima ; hom pot arribar a ésser un bon ciutadà de l'estat al qual la seva pàtria ha estat inclosa sense traïr aquesta. En Ramon Godó fou la més acusada excepció.

CIRCUMSTANCIES ATENUANTS ?

Ja sabem que alguns podran trobar-li circumstàncies atenuants, pel fet que era una desferra humana : sord, mig mut, mig cec, deformat, esquitit, etc... Tantes tares en un sol cos, tant orgull mustigat, el féu viure en « vase clos », donant-li, segurament, un humor negre permanent. Això, però, no era una raó per renegar la seva pàtria catalana ; mes això fou, probablement, suficient per fer-lo viure en solitari i consagrar-se a fer de « La Vanguardia » — pobra i honrada del seu pare i oncle — un òrgan de premsa sense altre dalit que el de guanyar diners. I cal reconèixer que reeixí plenament ; fou un extraordinari « marxant de paper » ; el seu diari servia — i serveix encara — per tot i en tot lloc. Ho explotà tot : la credulitat, la bona fe dels lectors, la publicitat plena de vent ; els morts, descaradament ; els vius, sense vergonya i sense límits, començant pels directores del seu diari i acabant pel darrer dels seus servents domèstics.

R. Boix.

PARLANT CATALA VENIU A VEURE'NS a :

Perpignan-Pneus

pneus neufs toutes marques

17, avenue Marcelin Albert, 17
PERPIGNAN

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General
CEDOC

CATALUNYA-NORD I L'HEXAÇON

En el n° 14 de « Terres Catalanes » vam veure que la naixença de Catalunya va iniciar-se a l'entorn dels comtats de Cerdanya i d'Urgell i dels pagès de Conflent i de Besalú.

Guifré I, el Pilós, nadiu del Conflent, reunia en les seves mans, a més d'aquests territoris, els comtats de Barcelona, d'Osona (Vic) i de Manresa.

El mapa del n° 14 de « Terres Catalanes », mal orientat per l'impressió, ens mostra aquests territoris que foren els primers reconquistats sobre els Àrabs i que foren l'inici del Principat de Catalunya.

Segons els costums del seu temps, Guifré I, el Pilós, va partir les seves possessions entre els seus fills. Malgrat aquestes particions successives de les herències, els grans comtats catalans es quedaran sempre en les mans dels descendents de Guifré I, el Pilós, i, per fi, tornaren tots al comte de Barcelona. Però s'ha de deplorar aquestes particions que originaren lluites i guerres fratricides entre Catalans.

Les càrregues hereditàries dels comtats de Girona i de Barcelona — concedides a Guifré I, el Pilós, per Lluís, el Tartamut — conduïren a l'alliberació de Catalunya que els descendents de Guifré realitzaren aprofitant la decadència de l'Imperi franc.

Tanmateix, no era gens fàcil de guanyar la nostra independència amo tres enemics que rodejaven la nostra terra: els Àrabs, el Castellans i els Frances. Estaven sempre disposats a unir-se entre ells per conquerir la nostra terra. L'ur religió diferent no posava cap problema. Sortien la qüestió religiosa quan aquesta podia servir llurs interessos; ho vam veure amb Carlemany i els seus intents mancats d'arribar a l'Ebre.

D'aquest període de reconquesta catalana sobre els Àrabs la història d'Espanya en parla poc perquè els Catalans i els Castellans eren dos pobles diferents i cadascu va fer separatament la seva reconquesta. En canvi, la història de França anuncia falsament que els territoris de Carlemany arribaven a l'Ebre contra tota veritat perquè és més tard, després d'haver-se guanyat l'independència, que els Catalans van arribar a l'Ebre sense cap ajuda estrangera.

Després de l'alliberament definitiu del vassallatge als Frances, fou molt difícil als comtes de Barcelona de portar endavant la reconquesta sobre els Àrabs. Sempre hi havia el perill de veure els Frances o els Castellans aprofitar l'oportunitat per envair la nostra terra per l'altra banda. La reconquesta es va fer progressivament, amb molta prudència, i s'ha de celebrar l'estratègia dels nostres comtes-reis en mig de les cobelances franceses i castellanes. Per aquesta raó, el País valencià fou reconquerit més tard i Múrcia fou donada, per Jaume I, a Alfons X de Castella (1249), sense cap profit perquè Alfons X no va respectar els tractes que havia negociat amb Jaume I. Mentrestant els Murcians continuaren, durant segles, a parlar la nostra llengua comuna: la catalana.

La reconquesta tardana del País valencià, el seu repoblament amb la majoria de Catalans i una part d'Aragonesos, la creació d'un regne separat del Principat, van ocasionar una diferència que encara perdura. Per això se'n diu « Catalunya Vella » del Principat inclús Catalunya-Nord, i « Catalunya nova » del País valencià.

Ara, de més a més, els joves Va-

lencians són conscients del seu origen i sembla que volen superar les diferències creades. Com els valencians, els Rossellonesos han de superar les diferències creades pel paratge dels Pirineus i per la nostra separació del Principat durant més de tres segles.

CECANYA

D'ella mateixa de la seva configuració geogràfica, de la seva ètnia pirinenca, Cerdanya és un geni molt acusat i molt independent. La partició de l'herència de Guifré I, el Pilós, donà a Cerdanya uns comtes sobirans alliberats dels Frances. L'esperit independent dels Cerdans va trobar-se'n encara més augmentat.

Es un fet que els comtes de Cerdanya i més tard els nobles que tingueren unes hegemonies a Cerdanya, s'integraren al poble i tots junts sabien ben bé defensar llurs interessos comuns de muntanyenys. Tenien llur voluntat pròpia i, de vegades, s'oposaren a Barcelona i fins a l'Església.

S'ha de dir que els Frances, pel mitjà de l'Església, provaven de mantenir una influència estranya i fou ben natural que hi hagi hagut contestacions. La propaganda per l'influència francesa i l'imperialisme dels Francesos no són una novetat.

L'herència de Guifré I, el Pilós, va separar definitivament el comtat d'Urgell del comtat de Cerdanya i tallar dues comarques veïnes de les quals l'Urgellet és molt semblant a Cerdanya (897). En comtat de Cerdanya amb els pagès de Conflent i del Berguedà foren atribuïts a Sunifred II.

Més tard, l'herència completa de la Casa de Cerdanya fou recollida pel comte Oliba-Cabreta (966-998) i augmentada de les seves possessions personals. Fou el gran comte de Cerdanya. Abraçava, a més de la Cerdanya, les valls de Ribes i de Lillet, el Baridà, el Berguedà, Besalú, el Ripollès, el Vallespir, l'alta plana de Rosselló des d'Illa fins a Sant Esteve del Monestir, el Conflent, la Fenolleda, el Capcir, el Donasà i el Perapertusès.

L'any 988 Oliba-Cabreta va fer-se monjo i la seva herència va separar unes comarques germanes com el comtat de Besalú, el Vallespir, la Fenolleda i el Perapertusès que foren tallats de Conflent, Cerdanya, Capcir i Donasà, els quals esdevingueren possessions de Guifré II, el Pilós, fundador del monestir de Sant Martí del Canigó.

Van succeir a Guifré II, el Pilós, Ramon-Guifré (1035) i després el seu fill Guillem-Ramon que tingué una activitat repobladora. Va fundar el mercat lliure de Vilafranca del Conflent per tal de donar vida i activitat a aquesta regió ben situada al confluent de diverses valls.

Després de Guillem-Ramon el comtat de Cerdanya va iniciar una decadència. Ell darrer comte de Cerdanya Bernat-Guifré va morir sense fill el 1117 o 1118. El comtat de Cerdanya fou heretat pel comte de Barcelona: Ramon-Berenguer IV (1134) malgrat l'oposició d'un tal Guillem de Salses de filiació desconeguda. Per sort malgrat les particions successives tots aquests comtats i pagès tornaren al comtat de Barcelona.

Hom podria pensar que la unió dels comtats de Barcelona i de Cerdanya seria definitiva però Ramon-Berenguer IV va partir també la seva herència i altra vegada va separar el comtat de Cerdanya. (CONTINUARÀ)

Margarida de Descallar.

Toute la Literie

J. COLOMER

ARTISAN TAPISSIER SPÉCIALISTE DU MATÉLAS

14, Avenue Victor-Darbié

PERPIGNAN

Tél. 34.28 28

BIBLIOTECA CATALANA

La Biblioteca Catalana, Carrer Franklin, 2 - 3° — Tél. 34.40.51, a Perpinyà, està oberta els dies següents:

Els dimecres de les tres a les vuit, els dissabtes de les tres a les vuit.

Es possible d'obrir un altre dia de la setmana si ho demanen, per exemple, els alumnes de les classes de català.

La Biblioteca Catalana difusarà l'ensenyament de la llengua normativa de l'Institut d'Estudis Catalans de Barcelona.

Cada tres o quatre anys un congrés de llengua catalana està obert a tots els Catalans que vulguin participar-hi, si són d'un grau filològic suficient. Es ben cert que, fins ara, són pocs al Rosselló que tinguin un grau filològic suficient per a participar a aquesta treballs. Però és treballant la llengua veritable que molts estudiants poden arribar a un grau suficient i fer escoltar la veu del Rosselló.

El parlar rossellonès a més dels gal·licismes, dels occitanismes, dels castellanismes, conté també uns anacronismes presentat com genuïnament rossellonesos, i que es troben en realitat en la literatura medieval dels diversos països catalans.

Aquesta literatura medieval, molt ben amagada en les universitats de França, era molt bella i fou molt superior a les literatures francesa i castellana i, fins i tot, a la literatura occitana. És un veritable encant de llegir-la com a literatura de l'Edat mitjana, però ara vivim al segle 20 i el català, com el francès i el castellà, ha rebut normes més modernes. Potser algunes d'aquestes formes haurien hagut d'ésser conservades. Però crec que és, sobretot, la nostra enyorança d'una cosa, molt preciosa — que ens fou brutalment trencada — que ens incita ara a retrobar tots aquests termes d'una llengua antiga tal com era parlada al Rosselló abans del tractat dels Pirineus i que era la mateixa en tot Catalunya. Uns mots com « aines, lo (article definit), ço, pus, pas pus, etc... » i molts altres, no són específicament rossellonesos sinó que es troben sovint en la literatura antiga.

Però cadascú no pot fer la seva pròpia llengua decidint sol de les paraules que es poden emprar. Avint tornariem a l'anarquia dels autors del segle 19 abans de Pompeu Fabra, quan cada escriptor probava d'apurar la llengua.

Llurs intents foren meritoris, però era ben necessari que hi hagués unes normes, iguals per tothom, si els Catalans desitjaven que llur llengua retrobés, a l'època moderna, tot el valor i la preeminència que tenia a l'Edat mitjana. En això Pompeu Fabra i després els treballs de l'Institut d'Estudis Catalans han reeixit a posar, altra vegada, la llengua catalana, pel seu valor estructural i la seva riquesa de vocabulari, al cap de les llengües neolatinas.

Això no vol pas dir que la Biblioteca s'apartaria dels altres grups d'estudis rossellonesos. Tot al contrari; hem de coordinar, tots junts, les diverses il·lons i els cursos per correspondència per tal que el programa serà el mateix en cada lloc de treball, i per tal d'organitzar una animació cultural conjunta.

La Biblioteca Catalana treballarà en unió amb l'Escola Popular Catalana, carrer Sant Mateu, 2, a Perpinyà, per a difusar al màxim la cultura catalana i afavorir totes les actuacions catalanes i intercanvis amb els Catalans de l'altre costat de la frontera.

Un butlletí mensual serà enviat a tots els membres de la Biblioteca Catalana i de l'Escola Popular Catalana. — M.D.

L'atemptat de Madrid una provocació?

El recent atemptat de la Porta del Sol de Madrid — que féu onze morts i una setantena de ferits — ha estat imputat a l'E.T.A. pel cap superior de policia Sr. Federico Quintero.

El Sr. Quintero confirmà l'acusació en el curs d'una conferència de premsa i oferí una recompensa d'un milió de pessetes (més de vuit milions d'A.F.) a qui donaria informació que permetés la detenció del Sr. Juan Manuel Galarra Mendizábal, nascut el 15 de gener del 1947, a Zaldibia (Bascònia).

El diu cap de policia afegí que l'enquesta demostrava que « l'atemptat ha estat montat i executat per l'organització terrorista basca de l'E.T.A. »

Més tard, el commissari general, José Sáinz, declarà que l'enquesta abandonava la recerca de Galarra per orientar-la vers dos altres membres de l'E.T.A.

Fins aquí hem transcrit les versions oficials de l'atemptat. Una primera remarc que ens ve a l'esperit a nosaltres, com vindrà a l'esperit de tots els antics resistents, interns i patriotes víctimes de la segona guerra mundial: « La versió oficial parla d'una « organització terrorista »; és el mateix llenguatge que empraven els nazis contra llurs enemics... »

Una tal afirmació, doncs, venint d'una font oficial, deixa ja planar el dubte, deixa transuir una informació dirigida, a la recerca d'una víctima previament designada, canalitzant així l'opinió pública, indignada contra un tal atemptat, vers l'home, els homes de l'organització l'ilegal als quals cal carregar amb la culpa oficial i la reprochació del poble.

Tot això en efecte, ens apareix com massa ben dirigit, massa ben orquestrat perquè no pugui transpirar el dubte, el dubte terrible que no fos, en definitiva, una simple i pura provocació dels elements més reaccionaris del país a fi de crear les condicions d'una violent repressió.

En tot cas, tots els Espanyols saben — almenys per l'atemptat que costà la vida al precedent cap de govern — que l'organització basca E.T.A. té un estil en l'acció contra els seus enemics que no pot identificar-se amb el de l'atemptat de la Porta del Sol. Sembla, doncs, que si l'E.T.A. hagués estat l'autor d'un tal acció, aquesta no s'hagués desenrotllat de la manera com esdevingué sinó, més aviat, en l'estil de la que costà la vida a l'almirall Carrero Blanco, és a dir, amb el mateix neguit d'eficacitat i d'estalviar vides innocents.

No sembla prou de dir que l'explosió tingué lloc en una hora de màxima afluència de l'establiment i d'afegir que a l'interior hi havia molts policies, en civil i en uniforme; és segur que hi havia encara més ciutadans anònims.

No, veritablement; la versió dirigida és massa « evident » perquè pugui ésser creguda. I la reacció posterior espanyola d'exigir passaport als ciutadans francesos que van a Espanya fa, més aviat, figura d'impotència política.

Co que és sorprenent de notar és que el govern francès hagi « encalçat » el fet acomplert per Madrid, de violació, sobre simple declaració verbal, d'un acord entre ambdós Estats. Aquesta violació ha creat, immediatament, una sèrie d'inconvenients i de despeses inútils als ciutadans francesos, turistes, comerciants, industrials, transports, etc., relacionats amb Espanya.

Català a l'escola, no!
Escola en català!
i Hemeroteca General
CEDOC

au grenat

les plus beaux bijoux

LAVIOSE

Artisans spécialisés de père en fils

4, rue Maréchal Foch

PERPIGNAN

Tél. 61.01.60

FETS (vells i nous)

QUE FAN REFLEXIONAR

LES RESTES DE POMPEU FABRA TRASLLADADES EN TOMBA OFERTA PER LA BATLLIA DE PRADA

Quan morí, a Prada del Conflent, el « seny i ordenador de la llengua catalana », fou inhumat, provisionalment, en una tomba pertanyent a família amiga.

El batlle de Prada no és Català, és Francès. Mes, és un Francès conscient de la realitat catalana dins de la qual viu i s'hi ha identificat. Conscient doncs, de tot ço que representava, la gran figura de Pompeu Fabra, per les lletres catalanes en particular i per tots els Catalans en general, va prometre que el municipi de Prada oferiria una tomba definitiva al Mestre que honorà llur vila durant els anys en què hi residí i que honora i honorarà Catalunya per sempre més.

La promesa del senyor Monestier ha estat tinguda. En efecte, enguany, mentre se celebrava la sisena Universitat catalana d'estiu en la seva vila — i en els locals d'ensenyament cada any prestats pel mateix municipi — ha tingut lloc el trasllat oficial de les restes de Pompeu Fabra en la seva nova tomba.

L'acte fou presidit pel batlle mateix el qual deposità un ramell de flors, en nom de la vila, i feu observar un minut de silenci en honor de l'il·lustre finat.

Diversos parlaments enaltiren la seva memòria enmig d'una gernació composta d'universitaris (professors i alumnes), de públic d'ambdues bandes del Pirineu, sense mancar-hi força vells i velles de Prada els quals venien a homenatjar, en Pompeu Fabra, l'home que havia redonat la dignitat a aquella llengua catalana que ella, vells, no han abandonada mai i volen morir amb ella als llavis.

LLÍVIA

Llivia, una illa catalana de terra enmig d'una mar catalana de terra, és a dir, una absurditat més del tristement cèlebre tractat dels Pirineus.

El setmanari francès « L'Express » n'ha parlat per no dir res, per endormir la gent, per condicionar-la, la qual cosa fa esclatar de ràbia un amic d'una que « le traité des Pyrénées est une infamie, une honte, un crime lâche et crapuleux contre le peuple catalan. Il donne lieu à ce genre de récits, déliérement anodins et creux, mais, surtout, ambigus et néfastes ».

De tot ço que ha escrit l'enviat especial de « L'Express », només val la pena de transcriure'n les línies que segueixen. Les altres són les que enfurismen l'amic en qüestió :

« Llivia c'est un petit morceau d'Espagne, l'unique enclave étrangère en France : 12 km², un millier d'habitants, que relie à Puigcerdà (Estat espanyol), une route neutre de 7 km.

« Inconnue de bien de Français, l'enclave de Llivia survit depuis plus de trois siècles : depuis le traité des Pyrénées de 1659, qui donna à la France le Roussillon et trente-trois villages de Cerdagne. (Llivia essent une villa, en lloc d'un vilatge, fou « enclavée »).

« Llivia possède la plus ancienne pharmacie d'Europe où l'on conserve, depuis le XVe siècle, alambics et pommades sèches.

« Llivia a connu des époques rudes. On n'y oublie pas un instant que Cerdagne et Roussillon appartenrent à la Catalogne.

« Les ouvrages « L'occupation française de la Cerdagne » et « Résistance du Roussillon à l'annexion française » enseignent d'effrayantes histoires, qui ont pour témoins muets, au sommet d'un mamelon, un village fortifié en ruines. Rasé sur ordre du roi de France, dit-on ».

BUTLETI D'ABONAMENT A "TERRES CATALANES"

(a retallar o a recopiar)

PROTEGIU, LLEGIU, FEU LLEGIR

Aboneu-vos a Terres Catalanes

Nom

Cognom

Adreça

subscriu un abonament ordinari, protector (barreu el mot inutil) Inclou xec (postal-bancari), timbres espècies.

charcuterie

PIRAY

JAMBONS du PAYS

(suite de la page 8)

Peut-on se plaindre d'une voiture avec laquelle on a parcouru 172.047 km., dont 7.794 en tractant une caravane, sans jamais avoir touché au moteur (3), en consommant la même huile à 0 km. qu'à 172.000, et avec une consommation globale de carburant, absolument exacte, de 17.841,27 litres, soit 10,36 l. aux 100 kms., circulation en ville, traction de la caravane, crevaisons, préchauffages, prédémarrages, manœuvres diverses, stationnements devant les feux rouges, embouteillages y compris ?

A noter enfin que l'excellent état général de la voiture laisse prévoir les 200.000 kms. dans les mêmes conditions.

Georges Pujol.

(1) La SM ne devait compter que comme voiture de prestige, conçue pour n'être fabriquée pratiquement, que sur commande, seul moyen de la rendre, financièrement, viable. Bien entendu, sous cette forme elle serait encore plus chère, mais le client potentiel paierait bien le prix parce qu'il en a les moyens et parce que c'est plus sûr.

(2) Le 1er septembre 1974.

(3) Seuls les bougies, vis platines, la batterie, une courroie et, bien entendu, les pneus ont été changés.

Un "bon point" pour Citroën en Roussillon

C'est la première fois qu'un commerce ou une industrie de Perpignan tient compte de la langue naturelle des Roussillonnais.

C'est la première fois, en effet, que nous avons eu le grand plaisir de constater qu'on tenait compte de la clientèle catalane en s'adressant à elle en catalan.

C'est ainsi que les clients catalans de Citroën à Perpignan, peuvent lire une recommandation, entièrement écrite en catalan, rédigée à leur intention. Bravo !

Pour employer l'adjectif à la mode, on peut dire que, pour Citroën Perpignan, le client catalan est roi.

Si les directeurs de cinémas et autres lieux de spectacle de Perpignan avaient, tant soit peu, la psychologie du client, eux aussi imiteraient Citroën car, outre la masse de Nord-Catalans concernés, il y a la grande masse des catalanophones d'au-delà des Pyrénées, masse qui englobe plus de sept millions d'habitants ; et ce sont eux qui constituent le 95 % de leur clientèle dite espagnole.

Entre germans... entre amics

UNA NOTA DISCORDANT

ERNEST PUIGSAGOU - VILANOVA DE LA RAHO. — « Laissez-moi vous dire que, Catalan de sang et de cœur, je déteste certains articles de votre journal étant devenu non pas un éditorial d'édification à la langue catalane mais un journal partisan et contestataire. Veuillez donc me rayer de la liste de vos lecteurs ».

— Es difícil de fer la unanimitat ! El Sr. Puigsagou (caldria escriure Puigsegur i és així que aquest nom, tan català, retrobarà l'interessat si remonta el seu arbre genealògic), comprendre, un dia, que el nostre combat no és ni partidari ni contestatari en el sentit pejoratiu que li atribueix.

Som, això sí, partidaris de que els « Catalans de sang i de cor » com ell, puguin manar en el Rosselló i disposar de les nostres terres i riqueses sense que especuladors forasters les mercantilitzin.

Som, això sí, contestataris de l'alienació actual de les nostres terres i riqueses. Volem que siguin els « Catalans de sang i de cor » que en disposin i que decideixin si s'ha de fer o no un barratge a Vinçà i un estany a Vilanova.

Quan molts « Catalans de sang i de cor » s'adonaran que Vinçà i Vilanova no ho calia deixar fer, serà massa tard... !

« CATALANS I OCCITANS SEMPRE UNITS »

YVES GRAS - PARIS. — « Conelssi plan lo vostre périodice e es amb grand plaser que lo legi.

Es pràqued que, uèl, veni vos mandar de m'enviar « Terres Catalanes » dempuet lo numero 1. Encara un còp vos merceji e vos disi « bon coratge » per lo vòstre trabalh.

Catalans e Occitans sempre units »

« PER LA LLIBERTAT DE LA NACIÓ CATALANA »

DANIEL LAURENT - PARIS. — « Un company meu, que és Cerdà, com jo, me va enviar els nou primers números del vostre periòdic i no us podedu imaginar com me va fer plaer de llegir-les.

Sóc Català però he poc viscut a Catalunya « francesa ». Tots aquests desavantatges no me descoratgen pas d'estudiar, poc a poc i tot sol, la llengua dels meus parents. Tots els Catalans tindrien d'en fer tant per descobrir l'història i la civilització més que milenària del poble català.

Crieu bé que vos sostinc dins el vostre combat per la llibertat de la nació catalana ».

« UN CATALA DE VALENCIA A MEXIC »

Dr. J. VAZQUEZ - MEXIC. — « Amb gran emoció he rebut « Terres Catalanes » què'm mostra que també a França els Catalans romanen fermes en llur fidelitat a la Gran Catalunya.

Jo sóc nascut a Benaguasil, poble de València però dic, com el nostre gran poeta, Ausiàs March, que « sóc Català de València ».

MES PANCATALANISME

J.-M. ANDORRA. — « Sóc assidu lector de « Terres Catalanes ».

He pogut observar que cada vegada hi ha més articles en francès i el català perd terreny. D'acord que l'alienació de Catalunya Nord és forta ; però no creieu que aquesta actitud és fer marxa enrera ?

Precisament tindria d'ésser l'idioma francès el que, de mica en mica, s'anés arraconant per tal d'imposar la vera parla del poble català.

En quant a l'orientació de la revista la trobo encertada, sobretot el seu nacionalisme apolític. Trobo, però, que tindria de tenir més voga l'acció nacionalista, més col·laboració de valencians, balears i algueresos ; mal que sigui un article o dos per número, l'important és que la idea de retrobament de Països catalans avanci pas a pas, sense recular mai ».

— Té tota la raó el nostre entenimental corresponent mes, com que la seva lletra és vella de més d'un any, haurà, entretemps, tingut ocasió de veure que hem obrat en el sentit que ell preconitzava.

SOJORNS CATALANISTES INFANTILS

Un lector de Tarragona fa la següent interessant, simpàtica i original proposició :

« Es tracta de donar a conèixer, en la pràctica, als nostres fills, que encara que Catalunya estigui partida entre dos Estats diferents, els Catalans de cada Estat ens sentim agermanats.

Es per això que agrairíem poguer entrar en contacte amb algun matrimoni del Rosselló que estigués disposat a tenir les nostres filles uns dies amb ells, acceptant nosaltres de rebre els llurs.

La intenció d'aquesta estada és aconseguir que la mainada visqui la realitat tant d'Espanya com de França ».

— Afegim que els joves esposos que fan aquesta proposició tenen, tot just, la trentena ; llurs nines tenen 7 i 5 anys.

Els matrimonis rossellonesos interessats poden adreçar-se a la nostra redacció.

Biblioteca de Comunicació i Herboloteca General CEDOC

Terres Catalanes

Le journal de TOUS les Catalans

TRIMESTRIEL

AN IV N° 15
AUTOMNE 1974
PRIX : 1,50 F
En Espagne : 25 ptas.

ABONNEMENT ORDINAIRE : 1 AN
Etat français - Etat espagnol - Autres Etats
et Andorre 5,50 F 90 ptas 8 F
Abonnement de soutien : LA VOLONTE
Changement d'adresse : 2 francs

Rédaction - Administration :
2, rue Saint-Mathieu - 66000 PERPIGNAN
Tél. : 34-80-40
C.C.P. 1-180-43 MONTPELLIER

Publicité :
Agence Havas
66000 PERPIGNAN
Téléphone : 34-84-61

Du Palais des rois, à la Cour... des Comptes.

Dimanche 22 Septembre 1974, un festin réunissait, dans la grande salle du Palais des rois de Majorque, tous les représentants du Département, députés, conseillers généraux, ainsi que les délégués communaux, autour de nos deux sénateurs qui « régalaient » tous ceux qui, dans la matinée même, venaient de les reconduire, pour 9 ans, dans leur mandat.

Ephémères « maîtres du palais » parés, pour la circonstance, du titre de « grands électeurs », avez-vous songé qu'à la faveur d'une Constitution anti-démocratique, vous représentiez, par votre bulletin de vote, l'ensemble des citoyens, évincés de ce scrutin ?

A une écrasante majorité, vous avez renouvelé votre confiance, et pour neuf ans encore, aux deux sénateurs sortants et cela valait bien un banquet, dans le cadre prestigieux de notre grandeur passée.

Car, enfin, messieurs les « grands électeurs » vous êtes, avant tout, Catalans, donc majeurs ; quel a été, donc, le critère qui a déterminé votre choix ?
Compétence et responsabilité ?
Impétuosité et irresponsabilité ?

BILAN DE FAILLITE MAIS

REFLECTION QUAND MEME !

Voilà trois mois à peine, toute la presse publiait le rapport de la Cour des Comptes qui dénonçait, publiquement, les scandales financiers au sujet de l'aménagement touristique du littoral.

En ce qui concerne exclusivement notre Pays catalan, la Cour des Comptes « reproche aux sociétés d'économie mixte — dirigées sur place par des personnalités locales — un manque de rigueur dans la gestion, ainsi que des erreurs d'appréciation, les dépenses ayant été très supérieures aux prévisions et les recettes très inférieures » (L'Indépendant du 21 juin 1974).

Mais, quelle est donc la nature exacte de ces sociétés d'économie mixte ?

Ce sont des sociétés financières à but lucratif, à l'administration, ainsi qu'à la gestion, desquelles peuvent participer les départements et, même, les communes. Il suffit pour cela d'une délibération motivée du Conseil général ou du Conseil municipal, délibération qui doit être approuvée par un arrêté du ministre de l'Intérieur et, si nécessaire, des autres ministres intéressés.

On conçoit dès lors, aisément, qu'en raison même de leur position dans l'échelle politique, sénateurs et députés soient tout naturellement désignés aux fonctions de P.D.G. aux emoluments mensuels non négligeables.

RUINEUSE OPERATION

ET RUINEUSES CONSEQUENCES

Comme toute entreprise commerciale, les sociétés d'économie mixte doivent réaliser des opérations financières. Le très instructif rapport de la Cour des Comptes relate objectivement, que la S.E.M.E.T.A., société d'économie mixte dont le P.D.G. est précisément l'un de nos deux sénateurs nouvellement réélus, a acheté le paquebot « Lydia » 8,5 millions (850 millions d'A.F.) et l'a revendu aux Japonais 2,5 millions (250 millions d'A.F.), soit une perte totale de 6 millions (600 millions d'A.F.).

Ceci n'est le résultat que d'une seule opération, car la S.E.M.E.T.A. continue avec son même P.D.G. — puisque le déficit de 6 millions (600 millions d'A.F.) aura été comblé par la Mission interministérielle qui, depuis sa création, a déjà englouti 900 millions de francs (90 milliards d'A.F.) des fonds publics et para-publics (L'Indépendant du 21 juin 1974).

Rien n'est plus facile de gérer une entreprise commerciale privilégiée comme l'est une société d'économie mixte, puisque le déficit sera toujours comblé par les « fonds publics », c'est-à-dire avec notre argent...

Heureuses terres catalanes, entièrement couvertes par la sollicitude bienveillante de ces sociétés !...

AFFAIRES EN TOUS GENRES

Car, l'arrière-pensée n'est pas, lui non plus, oublié : la S.E.M.E.T.A. dont le P.D.G. est également l'un de nos deux sénateurs nouvellement réélus, étend son action depuis la zone industrielle de Rivesaltes jusqu'à l'aménagement du Puigmal, en passant par la construction du barrage de Vinça.

Les magistrats de la Cour des Comptes vont avoir, encore, beaucoup de travail... à condition qu'ils ne tremblent pas devant l'affirmation de la vérité et « la mise en cause des responsabilités », paroles émises par le Président de la République à l'occasion de la séance solennelle de rentrée de la Cour des Comptes. (L'Indépendant du 13 septembre 1974).

Malgré toutes les promesses de « changement » on n'ose y croire...

La conclusion du rapport de la Cour des Comptes reconnaît : « Il est encore trop tôt pour porter un jugement définitif sur une expérience aussi vaste et aussi longue » et, dans ses commentaires, Henri Trinchet (L'Indépendant du 21 juin 1974), explicite :

« Il faut que l'action — nécessaire — sans doute — de ces surveillants rigoureux des fonds publics qu'est la Cour des Comptes n'entraîne irrémédiablement celle d'une équipe d'hommes de « bonne volonté qui ont tenté — pour la première fois dans l'histoire — une expérience unique dans le monde et essentielle pour la survie d'une région ».

Monsieur le chroniqueur, jamais les Catalans ne délivreront un blanc-seing à ces sociétés ni à leurs « hommes de bonne volonté » qui veulent les dépouiller de leur terre pour la revendre aux étrangers.

Non, monsieur le chroniqueur ! Notre Pays catalan n'a nul besoin de ces « hommes de bonne volonté » pour survivre.

Trois siècles de domination n'ont pu effacer ni nos traditions ni notre langue.

Ces « hommes de bonne volonté » disparaîtront... Notre Terre catalane, elle demeurera.

Joan Blanc.

POUR UN CADEAU

UNE MONTRE

UN BIJOU

DU COMMUN

gilde des orfèvres

23, Rue Louis Blanc

Tél. 34.35.61

66 PERPIGNAN

A PROPOS DE LA CX 2000

C'est dégradant d'imiter les Américains pour des Européens qui avaient du goût, de la classe et de la technique

Ces Européens en question ce sont, tout bonnement, des Français et, plus précisément, des responsables des usines Citroën.

Quand un constructeur d'automobiles a le privilège, extraordinaire, de fabriquer certains modèles de voitures qui ne vieillissent pas, eh bien, ce privilège on l'exploite à fond ; pour le plus grand bien de la marque d'abord et de ses clients ensuite.

Mais, les techniciens de Citroën ont beau être bons, excellents, si « l'intendant » ne suit pas, on va à la catastrophe. C'est ce qui est en train d'arriver à la firme Citroën. Des « manches » dans la gestion ont acculé la technique Citroën à se recycler dans le néant, à faire du faux neuf avec du vrai vieux.

Et pourtant, des administrateurs, avec des dons réels de gestion, auraient pu, sans grande peine, faire de Citroën, financièrement parlant, le plus solide constructeur d'automobiles du monde. En effet, la situation financière la plus solide, la plus indépendante, aurait dû être celle de Citroën, le constructeur sachant faire des voitures qui, vingt ans après leur naissance, avaient encore dix ans d'avance sur les autres. Quand on sait administrer, on ne manque pas d'exploiter, à fond, de telles aubaines.

Sans parler de la 2 CV et sans remonter encore plus loin en arrière (1), la DS est là pour servir d'exemple. Voilà une voiture qui, à ses 20 ans d'âge, n'a pas vieilli d'un poil. Elle avait encore, autant à vivre, non seulement sans être démodée ou vieillie, mais en conservant tous les atouts de sa jeunesse insuffisamment exploités. Tout cela, bien entendu, sous réserve d'une fabrication conforme à sa conception, non d'une fabrication plus ou moins bâclée.

Eh bien, la DS est morte car — malgré tout ce que l'on a dit quant à sa fabrication, qui sera poursuivie — on vient de la tuer en « sortant » la CX 2000.

Et voilà Citroën en train d'imiter les pires côtés des constructeurs américains et de leurs pâles imitateurs européens : on sort une nouvelle voiture qui, pour l'essentiel, est prise de la DS ; on y ajoute une meilleure mise en place du moteur, — qui aurait pu être adaptée à la DS —, quelques nouveautés-gadgets, la qualité de fabrication et le goût en moins, et voilà une nouvelle voiture pompeusement, vanterement, baptisée CX 2000, c'est-à-dire la voiture de l'an 2000 ! C'est prendre les Européens pour des Américains et, en particulier, les Français pour des imbéciles.

Car, cette nouvelle voiture est déjà vieille avant d'avoir été commercialisée, tout au moins elle est vieille, dépassée même, par rapport à la DS.

La CX a, en effet, une calandre d'une élégance, d'une finesse, d'un aérodynamisme inférieurs ; tout ce qu'elle a de positif, dans ce domaine, la calandre de la DS pouvait l'épouser dans le cadre des améliorations de détail dans une fabrication de grande série. Elle a ses glaces avec système classique alors que celui de la DS est nettement meilleur. Elle a son plancher qui rappelle les voitures à traction arrière, donc pas complètement plat comme celui de la DS. Elle a des phares qui ignorent la seule solution rationnelle actuellement trouvée : celle de la DS. Elle a, certainement, d'autres défauts qu'une visite rapide ne nous a pas permis de remarquer (2).

Bref, la DS est, vraiment, la déesse ; la CX n'est originale en rien. C'est la CX qui est la vieille voiture. Cela serait évident pour toute personne, de bon goût, qui aurait à juger en voyant, côte à côte, les deux voitures pour la première fois.

Bien entendu, la CX a, effectivement, des améliorations que n'a pas la DS, mais elles pouvaient être adaptées à celle-ci dans le cadre des nouveautés parues au cours d'exploitation du modèle.

On pouvait, par exemple, mieux faire que Volkswagen qui se flattait d'avoir apporté plus de 300 perfectionnements à sa célèbre « Coccinelle ». Pour la DS on n'avait pas à perfectionner, on avait, tout simplement, à adapter des nouveautés réelles et encore après une sérieuse sélection car, dans l'industrie automobile, il y a beaucoup de fausses nouveautés, de fausses améliorations, de faux perfectionnements.

Certes, on peut dire que des critiques ont été adressées à la DS. Si ces critiques ont pu prendre une certaine assise dans le public, la faute principale en incombe à la commercialisation Citroën. On n'a jamais su, en effet, mettre en valeur tous les atouts de la DS.

(suite page 7)